

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

sed omne iudicium essentialiter pugnans cum iudicio peccati est iudicium essentialiter pugnans cum omni peccato; nam implicat peccatum sine cognitione intimante peccatum: ergo omnis opinio certo probabilis practice est per suam essentiam iudicium pugnans cum omni peccato; ergo est iudicium essentialiter connexum cum non peccato, atque adeo est certum certitudine prudentis adhesionis ad non peccatum, & exclusionis omnis peccati. Maior est, juxta nos, certa ex definitione opinionis probabilis practice, quæ non est nisi iudicium prudens de non peccato; & ita est prudens, ut non tantum omne iudicium prudens, aut imprudens peccati, sed etiam omnem prudentem peccati formidinem excludat. Rursus ea maior à Probabilistis negari non potest, nam dictam definitionem admittunt. Quod si à Probabilioristis negetur, dicam contra illos, quod sicut quælibet opinio certo probabilior practice est iudicium per se ipsum formaliter pugnans cum omni prudenti, & imprudenti iudicio peccati, etsi non cum imprudenti peccati formidine; ita, per me, quælibet certo probabilis erit tale iudicium; non enim sola probabilior est prudens, etsi sit prudentior; sed quælibet certo probabilis est iudicium prudens pugnans cum omni peccato.

N. 325. Confirmo: Implicat, ut peccet, qui operatur prudenter, & cum bonâ fide non peccati, aut honestatis: sed omnis opinio certo probabilis practice est intransitive iudicium prudens, & bona fides non peccati: ergo implicat, ut eam sequens peccet; ergo eam sequens est certus exercitè certitudine prudentis adhesionis ad non peccatum, & repugnantia ad peccatum.

N. 326. Probatur 2. quia omne iudicium prudens est necessario certum: sed omnis certo probabilis est iudicium prudens: ergo omnis certo probabilis est iudicium certum. Maior probatur tum ex dictis sect. 6. & 7. quia prudentia est recta ratio agibilium; ergo est necessario, & indefectibiliter verum, sive veritate practica, quæ semper adest, sive veritate speculativa, quam etiam loquendo de actibus elicitis admisimus, & quidem gratis, cum ad præsens institutum non sit necessarium. Si ergo prudentia est necessario recta ratio agibilium, adeoque est iudicium necessario verum, eo ipso est certum, quod talis sit, nam omne quod est essentialiter alicui, certo illi convenit: tum quia licet actus prudentia esse possit speculative falsus, omnis tamen est necessario practice verus: ergo certum est, quod omni actui prudentia con-

veniat veritas practica. Hinc est, quod licet plura moraliter certa sæpe sint in re falsa, omnia tamen sunt indefectibiliter vera, veritate prudentiali, & practica: ergo cum omnis opinio certo probabilis, aut probabilior, sit prudens, aut prudentior, omnis est certa certitudine veritatis practica, seu prudentiali, & implicat, ut qui ex fundamento certo gravi, aut graviori opinatur, non opinetur prudenter; etsi sæpe deficiat veritas speculativa, numquam tamen deficit practica.

Omitto plura argumenta, quibus vel Probabilistæ utrum licitum cuiusvis certo probabilioris suadent contra obligantes vel ad speculative certam, vel ad tutiorem: omnia enim probant quilibet certo probabilem, aut probabiliorē practice, esse certam certitudine prudentis adhesionis ad non peccatum, & repugnantia cum peccato; & hoc, ex essentia ipsius opinionis certo probabilis practice: ergo quilibet opinio practice probabilis est formaliter per se ipsam certa de non peccato formali, aut de honestate formali, si sit iudicium prudens honestatis formalis.

§. II.

Objectiones.

SUMMARIUM.

Obiectio, quia omnis probabilis est incerta, n. 328.

Dico esse incertam de veritate speculativa, seu de honestate materiali, & certam de honestate, & non peccato formali, n. 329-330.

Si certo speculative falsum potest esse practice verum, ut constat in iudicio inculpate falsi, multo magis incerto speculative falsum poterit esse certo practice verum, ib. & n. 331.

Obiectio, quia nullum probabile potest reddere securum operantem, n. 332.

Conscientia probabilis dicitur probabilis respectu ad veritatem speculativam, etsi sit certa quoad practicam: hinc non nisi speculative, non practice, fallere potest operantem, n. 333.

Obijcies 1. ex P. Carden. tom. 3. d. 55. N. 328. & d. 56. n. 6. repugnare, ut certitudo reperiatur in ipsa opinione probabilis, aut probabiliori, cum quilibet probabilis sit essentialiter incerta: reperitur quidem ea certitudo in dictamine conscientia dictante licitum usum opinionis probabilis practice; hoc enim dictamen nititur argumentis, aut moraliter saltem evidentibus, quæ trahit cap. N. 15. 16. 17.

Sed contra 1. quia quæro quæ certitudo con-

conveniat opinioni morali moraliter certe? Non veritatis speculativæ, nam sæpe hæc non inest; ergo veritatis practicæ: sicut ergo, licet moraliter certa, sit incerta de veritate speculativâ, est tamen essentialiter certa de veritate practicâ; ita dico de quâlibet certò probabili, quòd licet sit incerta de materiali peccato, aut honestate, est tamen certa de non peccato formali, aut de honestate formali.

N. 330. *P. Card.* Contra 2. quia evidenter probavi, quòd certitudo adhesionis ad non peccatum sit formaliter intrinseca cuique opinioni certò probabili practicæ, quia quælibet est formaliter, & intransitivè iudicium prudens de non peccato formali. Quare si P. Card. distingueret duplicem certitudinem, unam speculativam, seu de conformitate logicâ opinionis cum objecto à se enuntiato; aliam practicam, seu de conformitate morali opinionis certò probabilis cum regulis prudentiæ; & de conformitate actus per eam directi, cum eadem opinione, & regulis prudentiæ; clarè pateret posse opinionem practicam certò probabilem esse incertam quoad conformitatem logicam opinionis cum objecto à se enuntiato; & esse certam quoad conformitatem moralem sui, & objecti à se enuntiato cum regulis morum: eo modo, quo conscientia invincibiliter erronea non tantum est incerta de veritate practicâ, sed est certò falsa; caret enim conformitate speculativâ cum objecto enuntiato; & simul est certa de veritate practicâ sui, & objecti; habet enim conformitatem moralem cum regulis morum, & iisdem conformat actum directum; etenim objectum ut est in iudicio invincibiliter erroneo, videtur conforme regulis morum. Sanè si certò falsum speculativè potest esse practicè verum, ut accidit in iudicio prudenti invincibiliter erroneo; multò magis incertò falsum speculativè, poterit esse practicè verum, ut accidit in omni opinione certò probabili practicæ.

N. 331. *M. Merc.* Ad id quod addit, certitudinem reperiri in dictamine conscientie reflexo supra probabilitatem, contra est 1. quia M. Mercorus 1. p. art. 14. & omnes Anti-Probabilistæ hoc negant; dicunt enim quòd ultimum iudicium conscientie, cum sit conclusio, nequeat esse certius præmissis, immò sequitur debiliorem; ergo cum una ex præmissis sit hæc, *Licet sequi minus probabilem practicè*, hæc autem sit tantum probabilis, vel ad sum-

mum probabilior, non autem certa; eo ipso ultimum dictamen ex eâ sequens non poterit esse certum. Vide quæ dixi *sect. 2. §. 1. n. 16.* Contra 2. quia dare volo, quòd sit certum dictamen reflexum, quatenus putò certum esse certitudine saltem respectivâ, seu respectu mei, quòd liceat sequi omnem minus, certò tamen probabilem practicè, ob rationes à nobis in hunc finem allatas; hoc tamen non probat, quòd ipsa opinio certò probabilis non sit formaliter per se ipsam etiam intransitivè certa, quatenus est iudiciū essentialiter prudens, ut constat ex definitione opinionis certò probabilis practicæ; atque adeo est essentialiter connexum cum non peccato formali, & repugnans peccato formali. An autem tale iudicium reflexum sit necessarium, dicam *disp. sequ.*

Obijcies 2. ex P. de la Fuente *dis. 5. n. N. 53.* quòd dictamen opinabile, adeoque fallibile non possit esse certum, & elicatum ab habitu prudentiæ, & multò minùs possit ex se formaliter reddere operantem securum de usu suo prudenti, & licito; si enim fallibile est, accidere potest, ut ipsum sequens fallatur, & dum putat se prudenter agere, imprudenter agat.

N. 332. *Fuente.* Respondeo, quòd cum hoc dictamen sit certò probabile, eo ipso est per se formaliter connexum cum non peccato formali, & est per se formaliter prudens, ut immediatè dixi. Quare dum dicitur accidere posse, ut quis imprudenter agat, dum putat se prudenter agere: dico, quòd si putet ex certo gravi fundamento, repugnare, ut tunc imprudenter agat, nisi tò imprudenter sumatur pro falsitate speculativâ. Rectè autem notat *Herincx tom. 2. d. 4. n. 15.* quòd sicut conscientia invincibiliter errans, etsi sit certa, & vera practicè, dicitur invincibiliter errans, etiam si circa proprium suum ministerium non erret; est enim certa, & vera practicè, & tenemur eam sequi; dicitur autem errans, quia est speculativè falsa: ita ego dico, quòd conscientia probabilis, cum, juxta me, sit practicè certa, quatenus conformis regulis prudentiæ, adhuc tamen ea conscientia dicitur probabilis, quia non est speculativè certa de suo objecto, in quòd tendit, seu non est certa de veritate speculativâ sui, & objecti, ita ut objectum ita sit in iudicio conscientie, sicut est in re; & ita sit in re, ut est in iudicio conscientie; quòd ipsum docet *Herincx l. c. n. 24.*